

op het onbereikte klaarder werd in je? Voelde je niet nà iedere scheiding feller aan, hoe de man moest zijn voor jou en was ook niet het verlangen naar de eindelijke ontmoeting machtiger geworden? Toen leerde je dien éénen kennen, aan wien je je had kunnen geven, doch de omstandigheden scheidden je van hem. Die aanraking heeft je niet gebroken. Je hebt er géén afstand door gedaan van het geluk. Integendeel. Want is niet daarná je aandrift het allersterkst geworden? Zou je nu bij een tweede dergelijke ontmoeting niet bijna op het eerste gezicht zeggén: hij is het? En moet je niet erkennen, dat door hem je macht om je te geven, dermate is vergroot, dat je haast terughuivert voor het oogenblik, waarin je zult voelen het te kunnen, te moeten doen? Ik sprak over „wij” zooeven. Want voeren niet de intuïtieve sprongen door het staag-werkende verlangen tot hetzelfde als de zelf-bewustmakingen tengevolge van den op één doel gericht-blijvenden wil.

ANGE.

Nu begrijp ik je.... En bijna zou ik vragen: hoe weet je dat alles. Je woorden geven mij een kijk op mezelf, die ik nooit heb gehad en alléén ook niet had kunnen bereiken.... Jij bereikt dat gezicht op jezelf wél. Daarin ligt het verschil tusschen ons.

GEERTEN.

Een verschil, dat een aanvulling is. Want hetgeen ik bereiken kón is l o u t e r het gezicht op mijzelf. Een telkens hooger gelegen bewustheid, waar ik alléén in rustte om den sprong te doen naar een nóg hooger bewustzijn. Terwijl in jou juist de drang ligt naar àl dieper o n bewustheid. Een drang, die door iedere bewustmaking sterker wordt en eindigen wil in een volledige overgave, een geheel vergeten van jezelf. Daarom kon ik door onze eerste geestelijke samenvloeiing, stijgen tot het begrip van mijn begrip, mij in een opperst overzien als plaatsen buiten mijzelf en verstaan, dat àl mijn zelfbeschouwend omvatten géén doel is maar mid-

del. Middel van een o n begrepen dat is steeds dieper te begrijpen macht om mij te drijven tot het opperste zelfbezit, dat voor mij tevens de opperste mogelijkheid van overgave inhoudt.... En elke verdere samenvloeiing van onze wezens zal ons nu een blijder waardéering brengen van het noodwendig-intermitterende van bewustheid en onbewustheid. Ik begrijp door jou nu iets van de eeuwige drijfkracht van alles, zonder mij echter aan de stuwing te willen onttrekken door eenigerlei verstarheid-in-begripen.... En jij moet door mij àl bewuster worden, nochtans zonder éenige verkilling.. Zoo is het. Niet het bewuste is doel, noch het onbewuste, maar de gerustheid in de eeuwige wisseling dier beiden....

ANGE.

Het gevoel te lèven....

GEERTEN.

Nu zei je het....

ANGE (*stil*).

Hadden wij elkaar dit niet veel eenvoudiger kunnen zeggen?

GEERTEN.

Ja en neen. Naar de wóorden gezien wel. Maar die zouden geen gezag hebben gehad, als ze waren uitgesproken vóór den geestesstrijd, die ons tot elkaar bracht. Ook zullen wij het gezegde van vanavond nog op velerlei wijze herhalen. Wij zullen er prachtig-eenvoudige vormen voor vinden. Maar wij zouden geen menschen van dezen tijd zijn, als wij niet eerst den minst-eenvoudigen hadden gekozen.

ANGE.

Menschen van dezen tijd.... Jij bent het. Ik ken geen man van zoo zelfbewuste ge-compliceerdheid. Maar ik? Je wil in mij méér zien, dan ik ben.

GEERTEN.

Die ik nu ben, werd ik door jou. En over wat je van mij maken kunt, heb ik nog niets dan vage algemeenheden gezegd....

ANGE.

Ik ben zoo bang, dat je je in mij teleurgesteld zult gaan gevoelen.